

praktische kennis **direct toepasbaar**

STADSTWEELUIK REGELGEVING

WAT MOET EN WAT MAG

Hillie Talens

RELEVANTE VERKEERSWETTEN

- RVV – regels voor het gedrag van de weggebruiker
- BABW – regels voor de werkwijze van de wegbeheerder
- RV – regeling verkeerslichten

OVERIGE WETGEVING

- Milieu- en natuurwetgeving
 - Wet geluidhinder
 - Wet vervoer gevaarlijke stoffen
 - Besluit luchtkwaliteit
 - Flora- en faunawet
- Ruimtelijke inrichting
 - Wet op de Ruimtelijke ordening
 - Bouwbesluit
 - Woningwet
- Algemeen beleid
 - Algemene wet bestuursrecht
 - Burgerlijk Wetboek
 - Gemeentewet

OMGEVINGSWET

- *Omgevingswet*, vervangt 27 wetten en regels
- *Omgevingsvisie*; nationaal, provinciaal, regionaal, gemeentelijk
- *Omgevingsplan*; in plaats van bestemmingsplan en diverse andere ruimtelijke plannen
- *Omgevingsvergunning*; wordt nu al op brede schaal toegepast

NORMEN

- NEN-norm
 - parkeren (2443)
 - verkeersregelininstallaties (3322)
 - verhardingen (diverse)
 - straatnaamborden (1772)
 - verkeerstekens (3381)
 - kabels en leidingen (7244)
- CEN (Europese normen)

CROW-RICHTLIJNEN

- Richtlijn ontruimingstijden (in Handboek verkeerslichtenregelingen)
- Richtlijn selectieve toegang en toeritdosering
- Uitritten, drempels en plateaus
- Bebakening en markering
- Bewegwijzering
- Bushaltes
- Maatregelen bij WiU
- Rotondes
- Parkeerkencijfers

praktische kennis **direct toepasbaar**

**AANSPRAKELIJKHEID
WEGBEHEERDER**

RISICO-AANSPRAKELIJKHEID

ARTIKEL 6:174 BW

Voor gebreken **AAN** de weg/weglichaam/weguitrusting.

Is er (in dit licht) sprake van een gebrek:

- Voldoet de weg aan de daaraan te stellen eisen?
- Alle relevante omstandigheden van het geval:
 - ontwerp / uitvoering (richtlijnen)
 - staat van onderhoud
 - gebruik / klachten
 - weersomstandigheden
 - overige omstandigheden

SCHULD-AANSPRAKELIJKHEID

ARTIKEL 6:162 BW

Voor losse voorwerpen en substanties **OP** de weg:

b.v. vervuiling door zand, grind, afgevalen lading, olie, sneeuw en ijzel

Heeft de beheerder voldaan aan de zorgplicht? (schuldvraag)

- beheerder op de hoogte?
- controles (richtlijnen)
- te verwachten gevolgen (voorzienbaarheid)
- gebruiker gewaarschuwd?
- overige omstandigheden

Bewijslast bij eiser

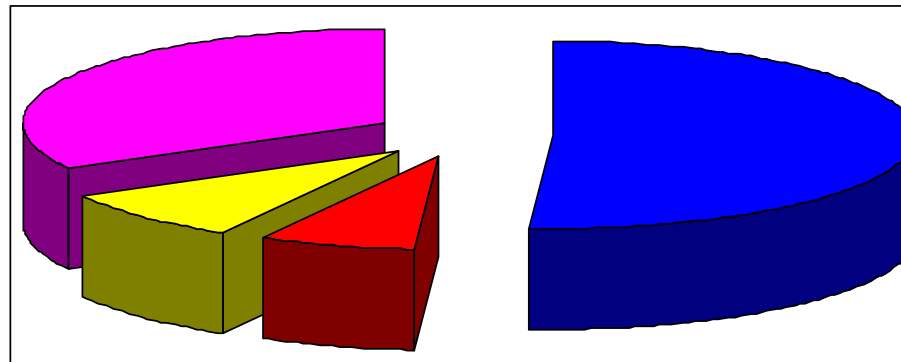
CIJFERS OVER AANSPRAKELIJKHEID

*Bron: Onderlinge Verzekeringen
Overheid (OVO), verzekeraar
voor 45% van alle
Nederlandse gemeenten*

- Gemeenten krijgen zo'n 1600 aansprakelijkheid-stellingen per jaar (exclusief de zaken onder het eigen risico van € 2.500,-)
- 1000 claims daarvan hebben te maken met wegbeheer/openbare ruimte
- 300 claims daarvan worden door de rechter toegewezen.

SCHADEOORZAKEN

- Wegbeheer
- Groenbeheer
- Rioolbeheer
- Overig

TREND LAATSTE JAREN

- Lichte daling van het aantal aansprakelijkheidstellingen.
- Stijging van het percentage toegewezen aansprakelijkheidstellingen
- Stijging van de hoogte van de claims

Conclusie: geen 'Amerikaanse toestanden'

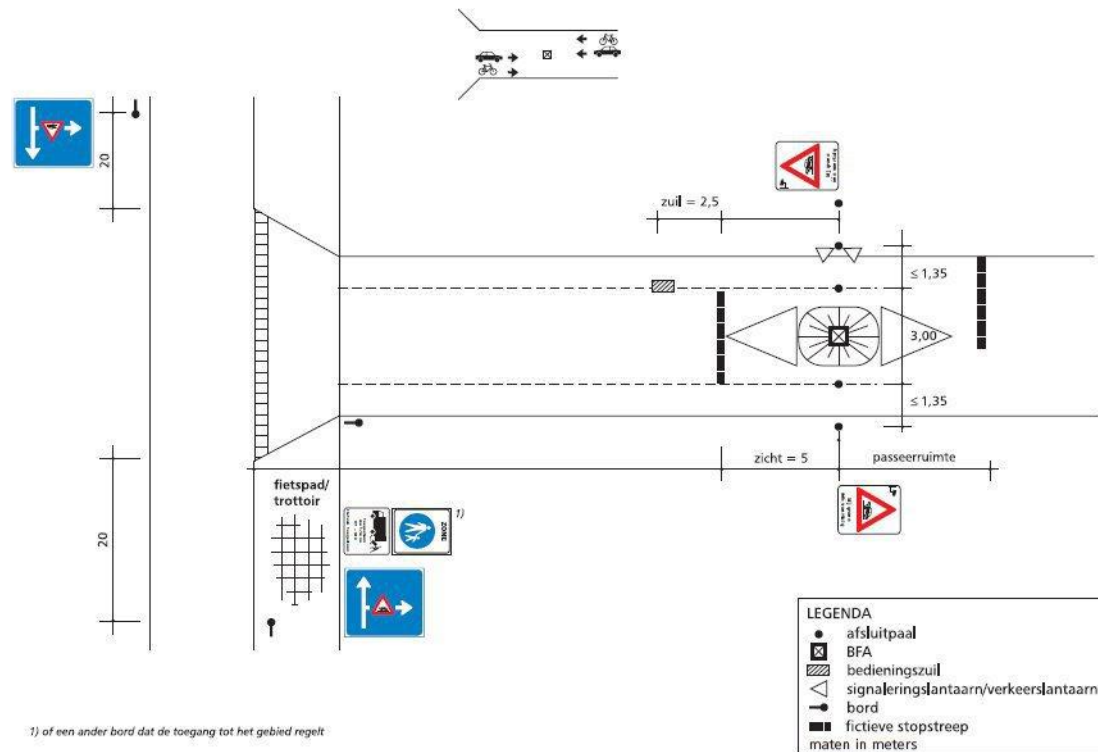
praktische kennis **direct toepasbaar**

**ONTWERP-
ELEMENTEN**

SELECTIEVE TOEGANG

- *Herkenbaarheid;*
markering in ruitvorm om de afsluiter
- *Voetgangers- en winkelgebieden;*
 - rond de afsluiter een andere verhardingskleur en/of enigszins bol bestraten (geen trottoirbanden)
 - waarschuwingssignaal noodzakelijk bij het omhoog komen van afsluitpaal
 - niet in de looplijn van visueel gehandicapten
- *Voldoende opstelruimte;*
 - voor bediening en/of detectie;
 - bij in-/uitritten en op locaties nabij kruispunten
 - minimaal gelijk aan de lengte van het bepalende ontwerpvoertuig

AFSLUITPAALTJE

- Weren gemotoriseerd verkeer
- Laatste oplossing
- Keuzeschema Fietsberaad

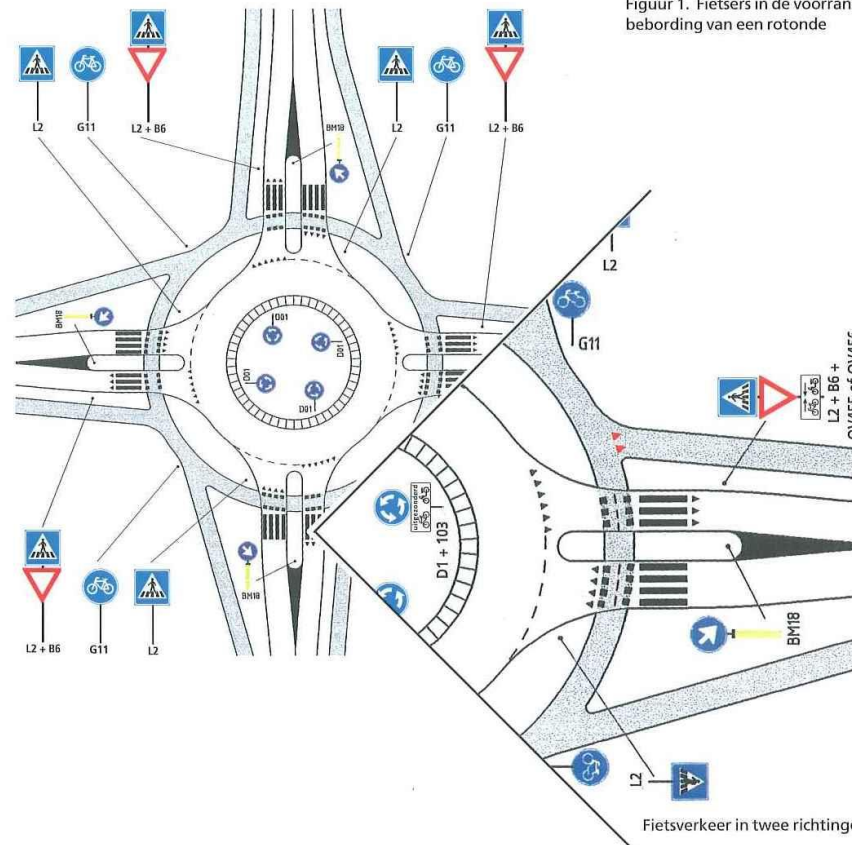

ROTONDE

- Wat moet:
 - Rotondebord
 - Voorrangsmarkering
 - Verhoogd middeneiland
- Wat mag
 - Fietsstrook/fietspad
 - Verlichting op eiland
 - Bewegwijzering
 - Eilandjes in toeleidende wegen

VOLGENS DE RICHTLIJN

praktische kennis **direct toepasbaar**

‘SHARED SPACE’

DREMPELS

- Wat moet:
Talud markering
- Wat mag:
Waarschuwingbord

UITRITCONSTRUCTIE

- Wat moet:
 - Voor- en achterzijde inritbanden
 - Doorlopend trottoir
- Wat mag niet
 - Halve drempel
 - Voorrangsbord
 - Haaietanden

VERKEERSLICHTEN

- Wat moet:
 - Zwart achtergrondschild met witte bies
 - Zwart-witte mast
 - Zonnekappen
 - Stopstreep
- Wat mag
 - Vooraankondiging
 - Opstelvakken met pijlen
 - Alles aan één mast

ACHTERGRONDSCHILD EN ZONNEKAPPEN

- Voor opvallendheid in het wegbeeld
- Om fantoomeffect bij laagstaande zon tegen te gaan

ACHTERGRONDSCHILD

praktische kennis **direct toepasbaar**

JURISPRUDENTIE

ENKELE LESSEN UIT DE JURISPRUDENTIE

- te veel bebording kan ook tot verwarring en aansprakelijkheid van de wegbeheerder leiden (LJN AS 2123, 04/395 bebording bij bussluis)

AD maandag 09 januari 2009

DEN HAAG - Het CDA wil het mes zetten in het woud van verkeersborden. Volgens Kamerlid Sander de Rouwe kan een op de drie borden zonder problemen worden weggehaald. Sterker, het komt de verkeersveiligheid zelfs ten goede, stelt hij.

praktische kennis **direct toepasbaar**

ENKELE LESSEN UIT DE JURISPRUDENTIE

- de wegbeheerder moet rekening houden met het *feit* dat niet alle verkeersdeelnemers steeds de nodige voorzichtigheid en oplettendheid zullen betrachten (NJ 1993/547 Bussluis)

ENKELE LESSEN UIT DE JURISPRUDENTIE

- bij de inrichting van fietspaden moet rekening worden gehouden dat fietser niet steeds een koersvaste lijn volgen door bijvoorbeeld zijwind, tegenliggers of jeugdige onbezonnenheid (VR 2003/156 Biggenrug langs fietsstrook)

ENKELE LESSEN UIT DE JURISPRUDENTIE

- het zicht op het fietspad vrij moet zijn, zodat de fietsers paaltjes en andere gevaarlijke situaties tijdig kunnen waarnemen en hun fietsgedrag daaraan kunnen aanpassen (LJN BC 1654)

ENKELE LESSEN UIT DE JURISPRUDENTIE

- de wegbeheerder moet de verkeerstekens en de bebakening zo plaatsen, dat alle verkeersdeelnemers nog voldoende kunnen anticiperen op het komende gevaar (NJ 2000/172)

ENKELE LESSEN UIT DE JURISPRUDENTIE

- uit de waarschuwingen (o.a. door bebording) moet duidelijk blijken voor welk specifiek gevaar wordt gewaarschuwd, er moet sprake zijn van “effectief waarschuwen” (NJ 2005/105 Jetblast)

RECENT VOORBEELD

- Losliggende stenen (grind)
- veroorzaakt slipgevaar

praktische kennis **direct toepasbaar**

ZWART-WITTE PAAL

PAALTJES ZONDER VERLICHTING

- Fietspad ingericht voor tweerichtingsverkeer
- Twee rood/wit gestreepte paaltjes op witte onderbroken middenstreep
- Paaltjes niet rechtstreeks beschenen door straatverlichting
- Paaltjes bedoeld om auto's te weren
- Bromfietser blijft in het donker en bij regen met fietstas haken en komt ten val
- De gemeente is **aansprakelijk**, want de rechter oordeelt: *De paaltjes hebben geen functie voor de (brom)fietsers en hoeven daarom niet te worden verwacht. Door ontbreken van voldoende straatverlichting waren de paaltjes niet steeds voldoende waarneembaar. Wel 50% eigen schuld door onvoldoende rechts houden.*

DREMPEL VOLDOET NIET AAN RICHTLIJNEN

- Verkeersdrempel in woonstraat met een hoogteverschil van 12 cm over een afstand van 1 m.
- Geblokte markering op de helling en waarschuwingspaaltjes aan weerszijden
- Motorrijder ziet drempel niet en komt ten val
- Gemeente is **niet aansprakelijk**, want de rechter oordeelt in 1998:
De locatie voor de verkeersdrempel is niet ongebruikelijk en het hoogteverschil niet uitzonderlijk

SAMENGEVAT

- Richtlijnen zijn een **hulpmiddel** voor ontwerp en beheer.
- Richtlijnen hebben een juridiserende werking, maar **richtlijn ≠ wetgeving** van dwingende aard.
- (Niet) voldoen aan richtlijnen is voor een rechter niet altijd doorslaggevend. Afwijken mag, maar zorg voor een goede **onderbouwing**.
- Denk niet alleen vanuit de richtlijnen, maar ook aan het te verwachten **verkeersgedrag** van alle mogelijke **gebruikers**, en aan alle **(weers)omstandigheden**.
- Inspecteer, signaleer klachten en meldingen en communiceer.
- **Gezond verstand en eigen verantwoordelijkheid wegbeheerder heeft voorrang boven richtlijn !**

praktische kennis **direct toepasbaar**

Dank voor jullie aandacht !